

जन्माने ज्यू लग्न मुस्लीम कुटुंबात अन् प्रेम मराठी भाषेवर!

जन्माने ज्यू, मुस्लिम व्यक्तीशी विवाह आणि भाषा शास्त्रासारख्या विषयाचा अभ्यास यामुळे अनेकांना त्यांच्याबद्दल कुतूहल होतं. यास्मिन शेख यांच्या वडिलांची नोकरी फिरतीची असली तरी ते नंतर नाशिकला स्थायिक झाले. नाशिकमधल्या त्यांच्या वास्तव्यात त्यांचा परिचय प्रसिद्ध नाटककार वसंत कानेटकरांशी झाला. कानेटकरांमुळेच यास्मिन यांची ओळख तिथल्या चित्रमंदिरात काम करणाऱ्या अझीज अहमद इब्राहिम शेख यांच्याशी झाली. १९५० साली त्यांचा विवाह झाला. निवृत्तीनंतर यास्मिन शेख या पुण्यातील औध इथे स्थायिक झाल्या होत्या. एकदा महापालिकेचा एक कर्मचारी जनगणना करण्यासाठी त्यांच्या घरी आला. तो विचारत असलेल्या प्रश्नांमध्ये 'तुमची मातृभाषा कोणती?' हा एक प्रश्न होता. 'मराठी' हे शेखबाईंनी दिलेले उत्तर त्याला पटत नव्हते. 'तुमचे आडनाव शेख म्हटल्यावर मातृभाषा उर्दू लिहायला हवी', असा त्याचा आग्रह होता. पण शेखबाईंनी 'मातृभाषा मराठी' अशीच नोंद त्याला करायला लावली. शमा आणि रुकसाना या त्यांच्या दोन्ही मुलींचे शिक्षण मराठी माध्यमातून च झाले आहे.

डॉ. यास्मिन शेख यांनी भाषाशास्त्र आणि व्याकरण या विषयांसाठी अकिरतपणे काम केलं. भाषा हा सर्वश्रेष्ठ सांस्कृतिक वारसा आहे. तो जपणे, समृद्ध करणे हे आपले कर्तव्य असल्याचे त्यांनी सातत्याने सांगितले. यास्मिन शेख यांचं मूळ नाव जेरुशा रुबेन. त्या बेनेडझायली ज्यू. त्यांचे वडील जॉन रुबेन हे सार्वजनिक बांधकाम विभागात नोकरीला होते. त्यांची नोकरी फिरतीची. त्यामुळे यास्मिन यांचं शिक्षण वेगवेगळ्या गावी झालं. त्यांनी पुण्याच्या स.प. महाविद्यालयातून मराठी भाषा आणि साहित्य या विषयातून पदवी घेतली. श्री.म.माटे हे त्यांचे शिक्षक. माटे सरांच्या उत्तम मराठी शिकवण्याचा, त्यातही मराठी व्याकरण शिकवण्याच्या पद्धतीमुळे यास्मिन या मराठीच्या, मराठी व्याकरणाच्या प्रेमात पडल्या. तिथून पुढे तेच त्यांचं कार्यक्षेत्र बनलं. यास्मिन शेख यांनी औरंगाबादमधील मिलिंद कॉलेज तसंच मुंबईतल्या सायनच्या ए.आय.इ.एस महाविद्यालयात अध्यापन केलं. निवृत्तीनंतर त्यांनी काही वर्षे स्पर्धा परीक्षेच्या मुलांना भाषाशास्त्र व मराठी

यास्मिन शेख यांचा प्रवास थांबला!

» शेखबाई एकदा म्हणाल्या होत्या, 'भाषेला धर्म नसतो, भाषेला जात नसते. मराठी माझी मातृभाषा आहे. माझे माझ्या भाषेवर जिवपाड असू आहे. मराठी भाषा फक्त हिंदूंची नाही; ती महाराष्ट्रात जन्मलेल्या, तेथे वास्तव्य करणाऱ्या सर्वांची भाषा आहे.' भाषेच्या संदर्भात यास्मिन शेख यांची मते ठाम होती. ललित साहित्यात बोलीभाषा चालू शकते, मात्र निवेदनात आणि वैचारिक लेखनात मात्र प्रमाणभाषाच हवी यावर त्या ठाम होत्या. हे मत त्यांनी वेळोवेळी व्यक्त केलं होतं. एका बोलीभाषेतील लेखनाचे नेमके आकलन दुसरी बोलीभाषा असलेल्या वाचकाला होणार नाही आणि पर्यायाने भाषेच्या क्षेत्रात अनागोंदी माजेल, अशी याबाबतीत त्यांची भूमिका होती. त्याचप्रमाणे व्याकरणाचे नियमही आपण पाळलेच पाहिजेत हाही त्यांचा आग्रह होता. सर्वच शास्त्रांमध्ये त्या-त्या शास्त्राचे नियम असतात आणि आपण ते विनातक्रार पाळतच असतो. इंग्रजी शब्दांचे स्पेलिंगदेखील आपण घोकून घोकून पाठ करत असतो. मग मराठीच्या बाबतीत कंटाळा का करायचा? असा यास्मिन शेख यांचा आग्रह होता. मराठी व्याकरणाविषयी आग्रही असल्या तरी त्या द्वाग्राही अजिबात नव्हत्या. बदलत्या काळानुसार त्यात विशेषतः रहस्-दीर्घाबाबतच्या नियमांमध्ये बदल करायला हवेत, अशीही त्यांची भूमिका होती.

व्याकरण शिकवलं. त्यांनी 'मराठी लेखन मार्गदर्शिका' व 'मराठी शब्दलेखनकोश' ही मराठी व्याकरणाविषयीची दोन नितांत सुंदर पुस्तके लिहिली आहेत. अगदी लहानपणीही त्यांना त्यांच्या धार्मिक वेगळेपणाचा अनुभव आला होता. यास्मिन शेख यांच्या वडिलांचे फिरतीची नोकरी होती. ते पंढरपूरला होते तेव्हाची गोष्ट...यास्मिन म्हणजेच तेव्हाच्या जेरुशा शाळेत जाताना प्रॉफ़े घालून जायच्या. त्यांचे केस कापलेले होते. इतर मुली मात्र त्यावेळेच्या पद्धतीप्रमाणे परकर-पोलव्यात होत्या. एकदा

शनिवारी मुली-मुलींचं ठरलं की, शाळा सुटल्यावर सगळ्यांनी विडुलाला जायचं. 'आम्ही तिथे गेल्यावर ते बडवे बाहेर आले, त्यांनी माझ्याकडे पाहिलं. त्यांना मी वेगळी वाटले. त्यांनी माझ्या बाकीच्या मैत्रिणींना विचारलं की, ही कोण आहे. त्यांनी माझं नाव सांगितलं- जेरुशा रुबेन. नाव ऐकल्यावर त्यांनी 'हिला मंदिर प्रवेश नाही' असं म्हटलं. हे ऐकून मुली चकित होऊन एकमेकींकडे पाहू लागल्या. मग त्या म्हणाल्या की, आम्हीही येत नाही आणि त्याही मंदिरात आल्या नाहीत.' याच मैत्रिणींनी यास्मिन यांना आपल्या घासातला घासही भरवला होता. मुस्लिम व्यक्तीशी विवाह केला असला तरी यास्मिन यांनी मुस्लिम धर्म स्वीकारला नव्हता. कारण त्यांनी नोंदणी पद्धतीने विवाह केला होता. त्यावेळी भिन्न धर्मीय व्यक्तींचं लग्न जेव्हा व्हायचं, तेव्हा रजिस्ट्रार तिथे यायचा आणि सांगायचा की 'आय बिलोंग टू नो रिलिजन' आणि सही करायला सांगायचा. 'मी माझा धर्म सोडलेला नाही. पण लग्नानंतर सासरचे सगळे सणवार केले. पहिल्या वर्षी प्रत्येक सणाला आम्ही पुण्याला जायचो,' अशी आठवण त्यांनी सांगितली होती. यास्मिन शेख यांनी त्यांचं मुस्लिम नाव आणि त्यामुळे विद्यार्थ्यांच्या मनात निर्माण झालेली प्रतिमा याबद्दलही एक आठवण सांगितली होती. पहिल्या दिवशी जेव्हा त्या शिकवायला गेल्या, तेव्हा मुलांना वाटलं की, आता बहुतेक बुरख्यातली बाई शिकवायला येणार, ती तुकारामांचे अभंग कसे शिकवणार. त्यामुळे सगळे विद्यार्थी त्यांची थड्या करायची याच बेताने बसलेले असायचे. 'मी कर्गात जायचे, तेव्हा माझे केस कापलेले. मी पाचवारी साडी नेसलेले असायचे. त्यामुळे मूल माझ्याकडे चकित होऊन बघायचे आणि मला कळायचं नाही की, एवढं काय चकित होऊन पाहत आहेत. मी शिकवायला लागले की त्यांच्या चेहर्यावरचं आश्चर्य हळूहळू नष्ट व्हायचं. मग त्यांना माझी शिकवण आवडायला लागलं,' असं त्यांनी सांगितलं होतं. प्रत्येक शब्द योग्य जागी, योग्य रूपात आणि योग्य अर्थात याचा यासाठी आयुष्य वेचणाऱ्या यास्मिन देहरूपाने आपल्यातून २४ ऑगस्ट २०२६ ला निघून गेल्या असल्या, तरी त्यांचा कार्यरूपी वटवृक्ष मराठी भाषेला संदेव सावली देत राहील. या व्याकरणतपस्विनीला भावपूर्ण श्रद्धांजली..!

भारतात जेन झी म्हणणे चुकीचे ?

जेन झी (जनरेशन झेड) म्हणजे १९९७ ते २०१२ या काळात जन्मलेली मुले. त्यानुसार, २०२६ मध्ये या पिढीतील मुलांचे वय १४ ते २९ वर्षांच्या दरम्यान आहे.जरी जागतिक पातळीवर या पिढीला 'जेन झी' म्हटले जात असले, तरी भारतात ग्रामीण आणि शहरी भागात अजूनही 'तरुण पिढी' किंवा 'आजचा युवक' हेच शब्द सर्वात जास्त लोकप्रिय आहेत. भारतासारख्या वैविध्यपूर्ण देशात 'जेनझी' हा शब्द वापरणे अनेक कारणांमुळे चुकीचे वाटते.१४ ते २९ वर्षांच्या मुलांना

‘किशोरवयीन’ (टीनएजर्स) आणि २० ते २९ वर्षांच्या लोकांना 'युवक' (यंग एडल्ट्स) म्हटले जाते. भारतातील १४ ते २९ वयोगटातील सर्वच मुलांचे जीवन सारखे नाही. भारतात ग्रामीण क्षेत्रातील मुलांचे विश्व व शहरी भागातील मुलांचे विश्व पुर्णतः वेगळे आहे. या तरुणांमध्ये खुप मोठी दरी आहे. जेनझी' हा शब्द फक्त शहरी, आधुनिक मुलांपुरताच मर्यादित

प्रा.डॉ. संजय खडकवार

वाटतो.पाश्चात्य 'जेनझी' पिढीचे विचार आणि कौटुंबिक मूल्ये वेगळी आहेत. भारतात आजही या वयातील मुले कुटुंबाशी, परंपरेशी आणि संस्कृतीशी जोडलेली आहेत. त्यामुळे भारताच्या संदर्भात या पिढीला 'डिजिटल इंडियाची पिढी', 'अमृत काळातील युवा' किंवा थेट 'भारतीय तरुण' म्हणणे अधिक योग्य आणि आदरयुक्त वाटते.

भारतातील नद्या का आटल्या; प्रदूषित का झाल्या ?

भारतात जवळपास ब-याच नद्या हिमालयातून उगम पावतात व इतर नद्या या वेगवेगळ्या बर्फ नसलेल्या पर्वतावरून उगम पावतात. हिमालयातून उगम पावणाऱ्या नद्यांना पावसाळ्यात पाणी मिळते व त्याच बरोबर उन्हाळयाच्या कारवधीत बर्फ वितळल्यामुळे पण त्याचे पाणी वाहताना दिसतात. साधारणतः १९५० च्या काळात भारतातील सर्वच नद्या, नाले, ओढे हे बारमाही वाहत असे. भारतात दरवर्षी पाऊस पडतो. १९५० मध्ये भारताची एकंदर पर्यावरणीय स्थिती बरी होती. त्यामुळे जून-जुलै-ऑगस्ट-सप्टेंबर या चार महिन्यात म्हणजेच १२० दिवसात (२८८० तासातील १६८० तास पाऊस होत असे) साधारणतः ७० दिवस पाऊस होत होता.

१९५० पासून आपला प्रवास औद्योगिकरण करण्याकडे व्हायला सुरुवात झाली. तशी ती स्वातंत्र्यपूर्व काळात सुरू झालीच होती. याच कालावधीत १९६० पासून पंजाब, हरियाणा व दक्षिणेत आंध्र प्रदेशात रासायनिक शेती करण्यासाठी सुरुवात झाली. तत्पूर्वी भारतात नैसर्गिक शेती, सेंद्रिय शेती, जैविक शेती भारतात होती. या शेतांतील अन्नद्रव्य पदार्थ उतम दर्जाचे व सफळ होते. त्यामुळे रोगराईचे प्रमाणही कमी होते. भारत यामुळे जवळपास ३०% निर्यात करणारा देश होता. त्यामुळे समृद्ध होता. रासायनिक शेतीची सुरुवात अशी सुरू इसली आम्हाला भाका नांगल धरण बांधावे लागले व आंध्रात कावेरीवर धरण बांधावे लागले रासायनिक शेती करायची असेल तर पाणी खूप लागते व हे पाक्ष्यांच्या अनुभवातून आमच्याकडे सुरू झालेली प्रक्रिया होती, पंजाब-वारियाणा आंध्र प्रदेश या प्रदेशात सुरुवातीला मोठ्या प्रमाणात उत्पादन झाले व १९७२ च्या दुष्काळानंतर एका जिन्ह्यातून दुसऱ्या जिन्हयात धान्य नेण्यास बंदी होती. मग पंजाब, हरियाणा, आंध्र प्रदेशमधील हरित क्रांतीतून तयार झालेले अन्नधान्य गेले कुठे? भारतातीलच लोकांना त्यावेळेस रेशनच्या दुकानातून लाल गहू मिळायचा जो अमेरिकेतून आणला होता तो आम्ही सर्वोंनी अनुभवला. मग हा हरित क्रांतीतून झालेला गहू, तांदूळ व इतर अन्नधान्य भारतीय समाजाला न मिळता तो नेता कुठे?) मग आपल्याकडे सर्वत्रच (भारतात सर्वत्र) सरकारने सबसिडीने रासायनिक खतं घायला सुरुवात केली व संपूर्ण भारत रासायनिक शेती करायला लागला. जोपर्यंत पारंपरिक शेती (सेंद्रिय शेती, नैसर्गिक शेती) सुरू होती तोपर्यंत भारतातील भूजल स्तर हा खूप वरती होता. त्यामुळे ४ महिन्यात पडलेला पाऊस आठ महिने नदीला इको फिल्टरमधून पाणी पुरवत असे. कारण की नैसर्गिक शेतीमध्ये जमिनीची इकोलॉजी ही जिवंत असते. त्यामुळे जो पाऊस पडायचा तो सगळ भूगर्भात जात असे. सर्वत्र भूगर्भात, शेत जमिनीतील गांऊळ व मायक्रोऑर्गॅनिझम हे जिवंत होते. जमिनीत भूगर्भ हा वेगवेगळ्या ठिकाणी वेगवेगळ्या स्तरांचा असल्याने संपूर्ण भारतात त्या त्या ठिकाणाच्या भूगर्भीय पर्यावरणीय परिस्थितीनुसार वेगवेगळी अन्नधान्य व फळे पुरते मिळत असे व तेच त्या प्रदेशातील समाजाचे अन्न असल्याने रोगराई पण कमी होती. आता रासायनिक शेती केल्याने दुष्परिणाम असा झाला की, एक तर किती प्रमाणात खत टाकायचे याचे प्रशिक्षण अथवा व्यवस्थापन नसल्याने व सबसिडीने मिळत

असल्याने शेतकरी बंधूंनी मोठया प्रमाणात उपयोग केला.

अनेक जण असे म्हणतात की नद्यांवरती बांध टाकल्यामुळे नदी प्रवाहित नाही. परंतु असे नाही, पावसाळ्यात कुठल्याही शेतांमध्ये पाणी मुरत नसल्याने आज शेतांतील मातीसह पाणी मोठ्या केला. परिणाम सुरुवातीला चांगला प्रमाणात वाहताना आपण पाहतो.

विहिरी खोदल्या, नद्या आटवल्या. पूर्वी जमिनीत ओलावा असायचा. पण जेव्हापासून रासायनिक शेती सुरू झाली जमिनीचा ओतावा संपला व जर पावसाच्या कालावधीतच गैप पडली तर विहीर बोअरवेलमधील पाणी उपसून आम्हाला ते द्यावे लागते व ते दिले नाही तर अन्नधान्याच्या उत्पादनावर परिणाम होतो. अशा प्रकारे पाणी शेतीला मोठ्या प्रमाणात लागल्यामुळे संपूर्ण भारतात हजारो डॅम बांधण्यात आले. त्याद्वारे पाण्याच्या वितरणासाठी कालवे काढाल्या गेले व यासाठी करोडो अब्जो रुपये हे खर्च करण्यात आले. ज्याच्यापर्यंत कॅनालचे पाणी नाही मिळाले त्यांना मग मागेल त्याला विहिरी बोअरवेल, मागेल त्याला शेततळे हा प्रकार सुरू झाला.

आमचा भूगर्भ हा सर्वात मोठा जलाशय असताना तो पूर्णपणे कोरडा झालेला आहे. जवळपास भारत आज सरासरी २००-३०० फूट जमिनीच्या खालून पाणी उपसतो आहे. अनेक भागात तर १०००-१५०० फुटापासून पाणी उपसणे सुरू आहे. त्याच वेळेस रासायनिक पदार्थ पाण्यामध्ये मिसळल्याने अनेक गावातील, शेतातील, शहरातील पाणी क्षारयुक्त व पंजाब हरियाणाकडील पाणी तर आर्सेनिक युक्त झालेले आहे. हे पित्याने आज या भागातील लोकांना मोठ्या प्रमाणात कॅन्सर झालेले आहे अशी भीषण परिस्थिती रासायनिक खते व कीटकनाशके वापरल्याने झाली आहे.

सेंद्रिय शेतीने पावसाळ्यात पाण्याचा साठा भूगर्भात सतत मेन्टेन असायचा व शिवाय भूपातळी त्याच्या भागातील आली की जमिनीतील इको फिल्टरमधून पाणी नदीकडे प्रवाहित कामची जे नदीचे इनपुट असायचे, असे इनपुट नदीत आज मिळणे दुरापास्त झाले आहे. आज सर्वत्र अनुभवायला येत आहे की

श्रावणी सोमवारी का करतात उपवास?

श्रावण महिन्यात कुणी

आठवड्यातल्या एखाद्या

दिवशी उपवास करतात तर

काही जणांचा संपूर्ण महिनाभर

उपवास असतो... काही

जण खास करून सोमवार

पाळतात... पण, हा उपवास

का पाळतात? या प्रश्नाचं उत्तर आज आपण जाणून घेणार आहोत...

सोमवार हा शंकराचा वार

म्हणून समजला जातो. मग,

शंकराला खुश करण्यासाठी

सोमवारच्या दिवशी अनेक

महिला आणि अकिवाहीत

मुली उपवास करतात. देवांचा

देव म्हणजे महादेव.... श्रावण

महिन्यात संपूर्ण भारतात

प्रत्येक मंदिरात घरात हर हर

महादेव असे स्वर आपल्या

कानावर पडतात. श्रावणातल्या

प्रत्येक सोमवारी सर्व महादेव

मंदिरात महादेवाचे पूजन एका

विशिष्ट पद्धतीने केले जाते.

याचे कारण म्हणजे श्रावण

महिन्यात शिव आणि पार्वती

यांच्या पूजनाचे महत्त्व हिंदू

ग्रंथांमध्ये खुप अधिक प्रमाणात

शंकराच्या उपासनेचा महिना

असे सांगितले आहे. देवी

सतीने तिचे पिता दक्षच्या

घरी योगशक्तीने शरीराचा

त्याग केला होता. त्याआधी

देवी सतीने शंकराला प्रत्येक

जन्मात पती स्वरुपात

मिळवण्याचा प्रण केला होता.

देवी सतीने त्यांच्या दुसऱ्या

जन्मात पार्वती असे नाव घेऊन

राजा हिमाचल आणि राणी

मैना यांच्या घरात मुलीच्या

रुपात जन्म घेतला. पार्वतीने

श्रावण महिन्यात निराहार राहून

कठोर व्रत करून महादेवाला

प्रसन्न केले व विवाह केला.

त्यानंतर महादेवाला श्रावण

महिना विशेष झाला. यामुळेच

श्रावण महिन्यात कुमारीचा

सुयोग्य वर प्राप्तीसाठी व्रत

करतात.

आपल्या लेखनाने कायम वादग्रस्त राहिलेल्या स्त्रीवादी लेखिका!

तस्लिमा नसरीन या बांगलादेशी - स्वीडिश लेखिका, डॉक्टर, स्त्रीवादी, धर्मनिरपेक्ष मानवतावादी आणि कार्यकर्त्या आहेत. त्या स्त्रीवादावरील लेखनासाठी आणि इस्लामवरील टीकेसाठी ओळखल्या जातात ; त्यांची काही पुस्तके बांगलादेशात प्रतिबंधित आहेत. १९९० च्या दशकाच्या सुरुवातीपर्यंत, स्त्रीवादी विचार असलेले तिचे निबंध आणि कादंबऱ्या, तसेच तिने सर्व 'स्त्रीद्वेषी' धर्म म्हणून संबोधलेल्या गोष्टींवरील टीकेमुळे तिला जागतिक स्तरावर प्रसिद्धी मिळाली. नसरीन १९९४ पासून निर्वासित म्हणून राहत आहे, तिच्या मृत्यूची मागणी करणारे अनेक फतवे जारी करण्यात आले आहेत. युरोप आणि अमेरिकेत एक दशकाहून अधिक काळ राहिल्यानंतर, ती २००४ मध्ये भारतात परतली आणि तेव्हापासून रहिवासी परवाना, मल्टिप्ल-एंट्री किंवा 'एक्स' व्हिसावर तिथे राहत आहे.

तस्लिमा नसरीन यांचा आज जन्मदिन

भारतीय कम्युनिस्ट पक्ष (मार्क्सवादी) आणि तृणमूल कांग्रेसच्या सरकारांच्या काळात नसरीनला बांगलादेश आणि भारतीय राज्य पश्चिम बंगाल या दोन्हींसह बंगाल प्रदेशातून काळ्या यादीत टाकण्यात आले आणि हद्दपार करण्यात आले. २०२६ मध्ये पश्चिम बंगालच्या राज्य विधानसभेत भारतीय जनता पक्षाच्या विजयानंतर, ती शहरातून जवळपास २० किलोमीटर दक्षिणेस स्थानांतरित झाली.

वनवासानंतर कोलकाताला परतली. नसरीनचा जन्म २५ ऑगस्ट १९६२ मध्ये पूर्व पाकिस्तानात, मैनमसिंग येथील डॉ. रजब अली आणि एडुल आरा यांच्या पोटी झाला . तिचे वडील एक फिजिशियन होते आणि मैनमसिंग मेडिकल कॉलेज, तसेच ढाका येथील सर सलीमुल्ला मेडिकल कॉलेज आणि ढाका मेडिकल कॉलेजमध्ये वैद्यकीय न्यायशास्त्राचे प्राध्यापक होते. १९७६ मध्ये हायस्कूल (एसएससी) आणि १९७८ मध्ये कॉलेजमध्ये उच्च माध्यमिक शिक्षण (एएसएससी) पूर्ण केल्यानंतर, तिने ढाका विद्यापीठाशी संलग्न असलेल्या मैनमसिंग मेडिकल कॉलेजमध्ये वैद्यकीय शास्त्राचे शिक्षण घेतले आणि १९७९

मध्ये एमबीबीएस पदवीसह पदवीधर झाली. तिचे हिंदू पूर्वज हरधन सरकार हे कायस्थ होत . कॉलेजमध्ये असताना, तिने 'शेंजुती' नावाचे एक काव्य नियतकालिक लिहिले आणि संपादित केले . पदवीपेक्षा, तिने मैनमसिंग येथील एका कुटुंब नियोजन क्लिनिकमध्ये काम केले, त्यानंतर मिटफोर्ड रुग्णालयाच्या स्त्रीरोग विभागात आणि ढाका मेडिकल कॉलेज रुग्णालयाच्या भूलशास्त्र विभागात काम केले. वैद्यकीय शिक्षण आणि प्रॅक्टिस करत असताना, तिने बलात्कार झालेल्या मुलींना पाहिले; तसेच, बाळ मुलगी झाल्यास प्रसूती कक्षात महिलांना निराशेने आक्रोश करताना ऐकले. मुस्लिम कुटुंबात जन्मलेली , ती कालांतराने नास्तिक झाली. लेखनाच्या ओघात, तिने स्त्रीवादी दृष्टिकोन स्वीकारला.आपल्या साहित्यिक कारकिर्दीच्या सुरुवातीला, नसरीनने प्रामुख्याने कविता लिहिल्या आणि १९८२ ते १९९३ दरम्यान अर्धा डझन कवितासंग्रह प्रकाशित केले, ज्यात अनेकदा महिलांवरील अत्याचार हा विषय होता आणि अनेकदा अत्यंत स्पष्ट भाषा वापरली जात असे. तिने १९८० च्या दशकाच्या उत्तरार्धात गद्य प्रकाशित करण्यास सुरुवात केली आणि तिची माहितीपर कादंबरी 'लज्जा' प्रकाशित होण्यापूर्वी तीन निबंधसंग्रह आणि चार कादंबऱ्या लिहिल्या. इस्लामच्या टीकात्मक परीक्षणासाठी आणि महिलांच्या समानतेच्या मागणीसाठी नसरीनला अनेक शास्त्रीय आणि दूरदर्शनाच्या प्रोग्रामे

जावे लागले. तिला फाशी देण्याची मागणी करत लाखो लोक रस्त्यावर उतरले. ऑक्टोबर १९९३ मध्ये, 'काउन्सिल ऑफ इस्लामिक सोल्वर्स' नावाच्या एका कट्टर मूलतत्त्ववादी गटाने तिच्या मृत्यूसाठी बक्षीस जाहीर केले.मे १९९४ मध्ये, 'द स्टेट्समन'च्या कोलकाता आवृत्तीने तिची मुलाखत घेतली , ज्यात तिने कुराणच्या सुधारणेची मागणी केल्याचे म्हटले होते ; तिने दावा केला की तिने फक्त शरिया, म्हणजेच इस्लामिक धार्मिक कायदा , रद्द करण्याची मागणी केली होती.ऑगस्ट १९९४ मध्ये, तिच्यावर 'भडकवणारी विधाने केल्याच्या आरोपाखाली' गुन्हा दाखल करण्यात आला आणि तिला इस्लामिक मूलतत्त्ववाद्यांकडून टीकेला सामोरे जावे लागले. काही लाख निदर्शकांनी तिला ' दृष्टिकोन स्वीकारला.आपल्या साहित्यिक शक्तींनी नियुक्त केलेली धर्मभ्रष्ट व्यक्ती ' म्हटले; एका अतिरेकी गटाच्या सदस्याने तिला फाशी न दिल्यास राजधानीत हजारो विषारी साप सोडण्याची धमकी दिली. दोन महिने लपून राहिल्यानंतर, १९९४ च्या अखेरीस ती स्वीडनला पळून गेली, परिणामी तिने तिचा वैद्यकीय खवसाय सोडून दिला आणि पूर्णवेळ लेखिका व कार्यकर्त्या बनली.

१९९४ च्या अखेरीस बांगलादेश सोडून, नसरीन दहा वर्षे पश्चिम युरोप आणि उत्तर अमेरिकेत निर्वासित म्हणून राहिली. तिचा बांगलादेशी नागरिकत्व आणि दूरदर्शनाच्या प्रोग्रामे

स्वीडिश सरकारने नागरिकत्व दिले आणि तिने जर्मनीमध्ये आश्रय घेतला. भारताला भेट देण्यासाठी व्हिसा मिळवण्यासाठी तिला सहा वर्षे (१९९४-१९९९) थांबावे लागले, असे म्हटले जाते. १९९८ मध्ये, तिने 'मेयेबेला, माय बंगाली गर्लहुड' हे तिच्या जन्मापासून ते पौर्णंडावस्थेपर्यंतचे आत्मचरित्रात्मक पुस्तक लिहिले. तिच्या आई-वडिलांना भेटण्यासाठी देशात परतण्याकरिता तिला कधीही बांग्लादेशी पासपोर्ट मिळाला नाही, तिचे आई-वडील दोघेही आता हयात नाहीत.

२००४ मध्ये, तिला भारताकडून नूतनीकरण करण्यायोग्य तात्पुरता रहिवासी परवाना मंजूर करण्यात आला आणि ती पश्चिम बंगाल राज्यातील कोलकाता येथे स्थलांतरित झाली , ज्याचा बांगलादेशीसोबत समान वारसा आणि भाषा आहे. २००७ मध्ये, तिला पलायन करण्यास भाग पाडल्यानंतर, एका मुलाखतीत तिने कोलकाताला आपले घर म्हटले. भारत सरकारने तिला भारतीय नागरिकत्व देण्यास नकार दिला असला तरी, देशात नियतकालिक आधारावर राहण्यासाठी तिचा व्हिसा वाढवला. कोलकातामध्ये राहत असताना, नसरीनने आनंदबाजार पत्रिका आणि देश यांसारख्या भारतीय वृत्तपत्रे आणि मासिकांमध्ये नियमितपणे योगदान दिले आणि काही काळ 'द स्टेट्समन'च्या बंगाली आवृत्तीत साप्ताहिक स्तंभ लिहिला

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

A man in a blue shirt is working on a motorcycle engine in a workshop. The motorcycle is silver and black, and the man is focused on the engine area. The background shows a red wall and various tools and equipment.

अशा तक्रारी वाढल्या आहेत. त्यामुळे अनेक वाहनधारक आता स्पीड पॉवर आणि हायऑक्टेन

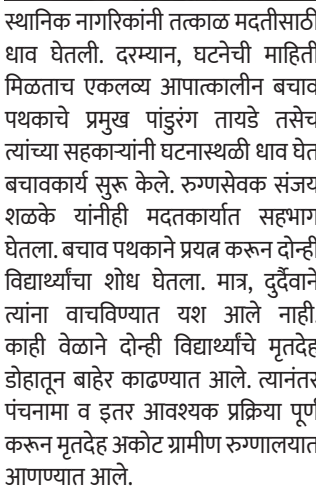
अशा प्रीमियम पेट्रोल ला परसंत
देत आहेत त्यामुळे शहरात साध्य
पेट्रोलची विक्री कमी आणि प्रीमियम
पेट्रोलच्या विक्रीत 15 ते 20 टक्के
वाढ झाल्याची बाब खाजगी मध्ये
पेट्रोल पंप चालक व्यक्त करीत
आहेत.

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

आदित्य भोजने यांच्यासह
हरिषभाई अलिमचंदाणी, विजय
इंगळे आणि राजेश भारती या
सर्व मान्यवरांचे व शिवभक्तांची
उपस्थिती होती. श्रावणाच्या
या पवित्र वातावरणात 'हर हर
महादेव'च्या घोषाने भाविक
मंत्रमूग्ध झाले.

वि. प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

येथील काही विद्यार्थी सोमवारी सातपुडा परिसरातील जंगल व निसर्गरम्य स्थळाना भेट देण्यासाठी गेले होते. यावेळी विद्यार्थी चिखलदरा तालुक्यातील खटकाली डोह परिसरात पोहोचले. परिसरातील निसर्गसौंदर्याचा आनंद घेत असताना काही विद्यार्थी डोहाजवळ गेले. मात्र, पाण्याची खोली व प्रवाहाचा अचूक अंदाज न आल्याने इयत्ता अकरावींमधे शिक्षण घेत असलेले कृष्णा झांबरे (१६) आणि गिरीधर दामाडे (१६) हे दोघाही पाण्यात बुडाले. उपस्थित विद्यार्थ्यांनी व

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

जबाबदार असलेल्याविरुद्ध कोठोर कारवाई करण्यात येईल. ही समिती समवेत्येच्या खोलवर जाऊन कारणे शोधणार आहे. व्हॅटिलेटर, वीज अन्वय प्रणाली दोष, फायर अँडिटर, वीज अन्वय अनिमित्तता यांची सखोल तपासणी करेल. या दुर्दैवी घटनेमुळे यंत्रणेलाही शिकावे लागेल. ज्या नुट्या आढळून येतील त्या दुरुस्त करण्यासाठी शासन संपूर्ण प्रयत्न करेल. तसेच या घटनेत मृत्यूमुखी पडलेल्या नवजात बालकांना पालकांना शासनातर्फे पाच लाख रूपये आर्थिक मदत देण्यात येईल. तसेच जखमी बालकांवर उपचारांचा खर्च शासनाकडून करण्यात येईल. आजच्या घटनेने गांधीय लक्षात घेऊन शासकीय तसेच खासगी रुग्णालयातील फायर अँडिटर नियमानुसार व नियमीत होण्यासाठी मुंबई येथे मॉनालयात संशोधित यंत्रणांच्या प्रमुखोपस्थिती चर्चा करण्यात येईल. तसेच आवश्यक सूचना सर्व रुग्णालयांना देण्यात येतील, असेही त्यांनी यावेळी समितितले. दरम्यान आरोग्य मंत्री श्री. आबिदकर यांनी डॉ. पंजाबराव देशमुख वैद्यकीय महाविद्यालयाला भेट देऊन उपचार घेत असलेल्या दुर्धटनेतील नवजात बालकांच्या प्रकृतीची माहिती घेतली.

दरवाड आणि बदललेल्या वेळेमळे ग्राहकांची बाजाराकडे पाठ

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

असल्याने ग्राहकांना खरेदीसाठी कमी वेळ मिळत असल्याचे व्यापार्यांचे म्हणणे आहे. दरवाढीचा परिणाम थेट राखीच्या विक्रीवर होत असल्याने ग्राहकांची गर्दी कमी होत असल्याचे चित्र आहे.सणाचा उत्साह कायम असला, तरी वाढलेल्या किमतींमुळे ग्राहकांचा खरेदीचा उत्साह काहीसा कमी झाल्याचे दिसून येत आहे.आता रक्षाबंधनाच्या मुहूर्ताला आणि सणाच्या दिवसांत राखी बाजारात गर्दी वाढते का, याकडे व्यापार्यांचे लक्ष लागले आहे.

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

धार्मिक विधी व भक्तिमय वातावरणामुळे परिसरगत आध्यात्मिक वातावरण निर्माण झाले होते. ही अग्रिकलश यात्रा श्रीमदेवीभागवत महापुराणाचे कथाव्यास तथा शाक्त शास्त्री परंपरेचे प्रमुख धर्माचार्य श्री चेतन महाराज यांच्या मार्गदर्शनाखाली व नेतृत्वात काढण्यात आली. प्राचीन हरिहर मंदिरातून निघालेल्या यात्रेचा समारोप श्री राजराजेश्वर मंदिर येथे करण्यात आला. यात्रेदरम्यान शिवभक्तांनी मोठ्या उत्साहाने सहभाग घेतला.

ग्रामसेवकांचा संप; ग्रामीण भागातील कामकाज ठप्प

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

अकोला जिल्ह्यातील विविध तालुक्यांमध्ये ग्रामसेवकांचा संप सुरू असल्याने ग्रामपंचायतींच्या दैनंदिन कामकाजावर मोठा परिणाम होत आहे.

गावातील विविध समस्या, ग्रामसभा आणि प्रशासकीय कामांबाबत नागरिकांना अडचणींचा सामना करावा लागत आहे. ग्रामपंचायतीकडून प्रश्न सुटत नसल्याने अनेक गावांतील नागरिक आता आपल्या तक्रारी घेऊन जिल्हा परिषद प्रशासनाकडे धाव घेत आहेत. ग्रामीण भागातील समस्या मांडण्यासाठी तसेच ग्रामसभा घेण्याबाबत पाठपुरावा करण्यासाठी जिल्हा परिषदेत दाखल झाले. मात्र, जिल्हा परिषदेत आल्यानंतरही नागरिकांची गैरसोय थांबली नाही. तक्रारी घेऊन आलेल्या नागरिकांना मुख्य कार्यकारी अधिकार्यांच्या दालनाबाहेर बराच वेळ प्रतीक्षा करावी लागल्याचे पाहायला मिळाले. अधिकाऱ्यां बैठकीत व्यस्त असल्याने.

नागरिकांना भेटीसाठी ताटकळत राहावे लागले.ग्रामीण भागातून अनेक किलोमीटरचा प्रवास करून नागरिक आपल्या समस्या घेऊन जिल्हा परिषदेत येतात.

मात्र, अधिकार्यांची भेट न झाल्यास त्यांचा वेळ आणि पैसा दोन्ही खर्ची पडतात. काही नागरिकांना बराच वेळ प्रतीक्षा करूनही भेट न झाल्याने एकाजी व्यक्त करावी लागली. एकीकडे ग्रामसेवकांचा संप, दुसरीकडे गावकरण्यांच्या समस्या आणि त्यावर तोंडगा काढण्यासाठी प्रशासनाच्या दारात येऊनही प्रतीक्षाच... त्यामुळे ग्रामीण भागातील नागरिकांच्या प्रश्नांकडे प्रशासन गांभीर्याने कधी पाहणार, असा सवाल आता उपस्थित होत आहे.

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

अकोला : अकोला
शहरावर पुन्हा एकदा
जलसंकटाची टांगती तलवार
आहे. महापालिकेकडून
पाणीपुरवठ्याचे अंतर
वाढवण्याची शक्यता व्यक्त होत
असून, सातव्या दिवशीही पाणी
मिळाले नाही तर अकोलेकरांचा
संयम सुटण्याची शक्यता आहे.
त्यामुळे पाणीपुरवठ्याच्या
नियोजनावर आता प्रश्नचिन्ह
उपस्थित झाले आहे.
अकोला शहरातील पाणीप्रश्न
पुन्हा ऐरणीवर आला आहे.
पाणीसाठा आणि वाढती
मागणी यामुळे महापालिकेकडून
पाणीपुरवठ्याच्या नियोजनावर
ताण निर्माण झाला असून,

पाणीपुरुवठा आणखी
गंबला तर सर्वसामान्य
गरिकांसमोर मोठे संकटच
ये राहणार आहे. पिण्याच्या
होण्याच्या धरंगुती वापरासाठीही
गरिकांना टँकरवर अवलंबून
हावे लागू शकते.आता सवाल
कच अकोलेकरांना वेळेवर
पाणी पुरेसं पाणी मिळणार तरी
धडी ? पाणीचई आणखी
भीर होण्यापूर्वी महापालिका
शासन ठोस नियोजन करणार
ना, की नागरिकांना घाबरव
ऊन रस्त्यावर उतरण्याची वेळ
पाल्यांनंतरच प्रशासनाला जाण
पाण ?

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

एधिकां, जिज्ञासु वृत्तिची प्रशंसना
केली. विद्यार्थ्यांनी आपल्या
उत्कृष्ट प्रतिभेने अनेक आकर्षक व
उपयुक्त वैज्ञानिक मॉडेल्स सादर
केले. यामध्ये हायड्रो इलेक्ट्रिक
मिनी हेलिकॉप्टर, बडी गेम, ड्रोन
स्केलेटन सिस्टम, अर्थवैविक
अलार्म सिस्टम, फिमेल रिप्रोडक्टिव्ह
सिस्टम, ओशन अँड सी क्लिनिंग
बोट, आदित्य एल-१, हायड्रॉलिक
ब्रिज, स्मार्ट क्रांप प्रोटेक्शन सिस्टम
प्रादिकोटीत देखे अँक्सिपेट, यट

पेंडुलम, फार्म एक्स रोबो, प्लाडिमा गन, बॉर्डर सिक्वुरिटी सिस्टम आणि स्मार्ट इरिगेशन सिस्टम या मॉडेल्सची विशेष लक्ष वेधून घेतले. प्रा. नितीन ओक तसेच अन्य मान्यवर अतिथी आणि परीक्षकांनी सर्व वैज्ञानिक मॉडेल्सची पाहणी केली. यावेळी आपले विचार व्यक्त करताना प्रा. नितीन ओक म्हणाले की, विद्यार्थ्यांनी तसेच आपण सर्वांनी कृत्रिम बुद्धिमत्तेवर अर्थात ए.आय.वर पूर्णपणे अवलंबून न राहता स्वतःच्या बुद्धिमत्ता आणि राहता राहता यांच्या योग्य वापर करावा. प्राचार्य कुरियचन सी.पी. यांनीही आपल्या मनोगतातून विद्यार्थ्यांच्या परिश्रमाचे आणि त्यांच्या वैज्ञानिक दृष्टिकोनाचे कौतुक केले. विज्ञान प्रदर्शनामध्ये विद्यार्थ्यांच्या पालकांनीही उत्कृष्टपणे सहभाग

नंददिवला. पालकांनी आपल्या पाल्यांच्या वैज्ञानिक प्रयत्नांचे आणि सर्जनशील कार्यांचे कौतुक करत विद्यालयांने आयोजित केलेल्या या उपक्रमामा प्रशंसा केली. कार्यक्रमामे सुंदर सूत्रचालनांने विद्यार्थिनी लावण्या धावले आणि महक कटारिया हीने केले. विज्ञान विभाग प्रमुख शिक्षिका दुर्गा पाठक यांनी आभार प्रमुख शिक्षिका विज्ञान विभाग प्रमुख शिक्षिका दुर्गा पाठक यांच्यासह मंदार जोशी, मीनल कडू, जय पाटणे, श्रद्धा गिरी, सोनल पसारी, प्रांजली देशमुख, रीना गुप्ता तसेच क्रीडा शिक्षक पंकज कोकाटे, भूषणी पाटील यांनी प्रदर्शनांच्या यशस्वी आयोजनासाठी महत्त्वपूर्ण योगदान दिले.प्राचार्य कुरियचन सी.पी. आणि उपप्राचार्या श्रीमती शेता चोमवाल यांच्या मार्गदर्शनाखाली हा कार्यक्रम यशस्वी झाला.

खासदार अनुप धोत्रे व आमदार रणधीर सावरकरांच्या प्रयत्नांना यश

प्रतिनिधी २५ ऑगस्ट

त्यांच्या मागणीला यश येऊन 'पुण्यश्लोक
अहिल्यादेवी होळकर ग्रामीण यात्रा स्थळ
योजना (ब वर्ग)' अंतर्गत श्री रुपनाथ महाराज
संस्थानास ब वर्ग दर्जा देण्यात आला आहे.
यापूर्वीच आमदार रणधीर सावरकर यांच्या
प्रयत्नातून या संस्थानाच्या विकासासाठी

तीर्थक्षेत्र पर्यटन विकास योजनेंतर्गत २.५० कोटी रुपये मंजूर करण्यात आले असून, भाविकांसाठी मूलभूत सोयी-सुविधांची ९०% कामे पूर्ण झाली आहेत. आता ब वर्ग दर्जा मिळाल्याने संस्थानचा विस्तारित विकास आणि अद्ययावत सोयी-सुविधांसाठी अतिरिक्त निधी उपलब्ध होणार आहे. आमदार सावरकर म्हणाले, "धर्म, संस्कृती, संस्कार आणि विकास या एकाच नाण्याच्या दोन बाजू आहेत. अकोला पूर्व मतदारसंघातील ६ तीर्थस्थळांना महत्त्व प्राप्त करून देत ग्रामीण अर्थव्यवस्था बळकट करण्यासोबत परंपरा जतन करण्याचा आमचा संकल्प आहे. माजी मंत्री संजयभाऊ धोत्रे, माजी मंत्री गोवर्धन शर्मा व भाऊसाहेब फुंडकर यांच्या कर्मभूमीला प्राधान्य देत मुख्यमंत्री देवेंद्र फडणवीस व पालकमंत्री राधाश्री फुंडकर यांच्या सहकार्याने विकासाचा रथ आम्ही पुढे नेत आहोत."

